

Форма № 09/18

Затверджена рішенням вченої ради ІДГУ

від 30.08.2018 р., протокол № 1

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРЕАТИВНІСТЬ ПІЗНАННЯ МОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта / педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 014 Середня освіта (014.12 Образотворче мистецтво)
(код і назва спеціальності)

освітня програма Середня освіта: образотворче мистецтво

тип дисципліни вибіркова

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою МУЗИЧНОГО ТА
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВ

протокол № 5 від 16.12.2019р.

Завідувач кафедри Ж.Є. Сироткіна
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова Ради з якості освіти педагогічного факультету

(підпис, ініціали, прізвище)

Ю.І. Сич

Розробник програми:

Пастир Іван Васильович - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музики та образотворчого мистецтв ІДГУ

Рецензенти програми:

Шишман Іван Іванович - доцент кафедри музики та образотворчого мистецтв ІДГУ

© Пастир І.В., 2019

© ІДГУ, 2019

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	20	6
Загальна кількість годин: 120	Практичні заняття:	
	28	6
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2-4	Лабораторні заняття:	
	-	-
Семестр: 3-8	Семінарські заняття:	
	-	-
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 3 - самостійна робота: 5	Консультації:	
	-	-
	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік	-	-
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: процес формування професійних умінь і навичок аналізу творів образотворчого мистецтва, цільного сприймання художніх творів в умовах школи і передачі засобами живопису почуття краси в природі.

Метою викладання навчальної дисципліни «Креативність пізнання мови образотворчого мистецтва» є: формування професійної здібності сприймати натуру в тримірному просторі на площині; активізація самостійної учбово-творчої діяльності; пробудження потреби у спілкуванні з прекрасним.

Передумова вивчення дисципліни: «Композиція», «Малюнок».

Міждисциплінарні зв'язки: «Історія зарубіжного та українського образотворчого мистецтва», «Живопис».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання

- послідовність аналізу творів образотворчого мистецтва;
- основні елементи інійної перспективи, побудову зображення в заданому форматі;
- закони повітряної перспективи;
- індивідуальні особливості учнів, їх типові помилки при сприйнятті творів живопису.

2. Уміння

- інтерпретувати твори образотворчого мистецтва;
- розвивати уважність і зорову пам'ять в умовах школи;
- формувати зорові уявлення і поняття про ліплення форми кольором;
- сприймати і передавати основні тонові відношення об'єктів натюрморту, пейзажу, виявлення спільного композиційно-кольорового вирішення.

3. Комунікація

- виконання послідовного аналізу творів образотворчого мистецтва;
- передавати просторову глибину;
- розвивати уважність і зорову пам'ять в умовах школи;

- врахування індивідуальних особливостей учнів, їх типових помилок при сприйнятті творів живопису.

4. Автономність та відповідальність

- сприймати і передавати основні тонові відношення об'єктів натюрморту, пейзажу;
- виявлення спільного композиційно-кольорового вирішення;
- виконувати начерки і ескізи різноманітними матеріалами.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1	Формування свідомого ставлення до образотворчої діяльності як навчального предмету в загальній школі	12	6	6	-	-	-	18	4	2	2	-	-	-	27
2	Професіологічний підхід до особистості вчителя образотворчого мистецтва	12	4	8	-	-	-	18	4	2	2	-	-	-	27
3	Планування роботи вчителя образотворчого мистецтва	14	6	8	-	-	-	18	4	2	2	-	-	-	27
4	Функціональна роль самовиховання у становленні вчителя-митця	10	4	6	-	-	-	14	-	-	-	-	-	-	23
Проміжний контроль		-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Разом:		48	20	28	-	-	-	72	12	6	6	-	-	-	108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Формування свідомого ставлення до образотворчої діяльності як навчального предмету в загальній школі

Значення образотворчої грамоти у художньої діяльності студентів, формуванні та розвитку естетичного та художнього смаку, у розумінні творів мистецтва всіх видів та жанрів. Застосування зображальної грамоти фахівцями багатьох професій, що створюють предметне середовище для особистості. Значення образотворчого мистецтва у збагаченні знань з інших навчальних дисциплін загальної школи, у розвитку образного мислення і творчого розуму.

Тема 2. Професіологічний підхід до особистості вчителя образотворчого мистецтва

Професіограма як своєрідна модель особистісно-професійних якостей майбутнього вчителя образотворчого мистецтва. Загальна характеристика основних блоків професіограми вчителя образотворчого мистецтва. Функції вчителя образотворчого мистецтва, їхня характеристика. Педагогічний досвід і творчість вчителя образотворчого мистецтва.

Тема 3. Планування роботи вчителя образотворчого мистецтва

Складання календарного плану проведення уроків образотворчої діяльності з урахуванням дидактичних вимог до процесу навчання: системність, послідовність, доступність і цілісність виконання завдань з метою розвитку художньо-пізнавальної та творчої діяльності. Визначення придатності та якості обладнання для образотворчої діяльності.

Тема 4. Функціональна роль самовиховання у становленні вчителя-митця

Актуальні проблеми самовиховання у становленні вчителя-митця. Дослідницька діяльність фахівця як фактор удосконалення навчання і виховання. Шляхи формування образотворчих умінь студента в умовах вищої школи.

5.2. Тематика практичних занять

Тема 1. Формування свідомого ставлення до образотворчої діяльності як навчального предмету в загальній школі.

Тема 2. Професіологічний підхід до особистості вчителя образотворчого мистецтва.

Тема 3. Планування роботи вчителя образотворчого мистецтва.

Тема 4. Функціональна роль самовиховання у становленні вчителя-митця.

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
I	Виконання індивідуальних завдань:		
1.	Виконання творчих робіт	18 (26)	Малюнок
2.	Написання реферату	18 (26)	Реферат
3.	Опрацювання першоджерел	16 (24)	Резюме
4.	Опрацювання першоджерел	16 (24)	Есе
II.	Підготовка до проміжного контролю	4 (4)	Модульна контрольна робота
	Разом	72 (108)	

Тематика індивідуальних завдань

Перелік тем для написання рефератів:

- 1. Використання живописних робіт в процесі художнього виховання молоді*
- 2. Акварель: основи живопису, фарби пензлі, папір, техніки.*
- 3. Використання дошкільниками мотивів народних орнаментів в аплікаціях.*
- 4. Методика роботи над тематичною композицією в шкільному курсі з образотворчого мистецтва.*
- 5. Виготовлення шпалер і гобеленів.*

6. Жанри мистецтва.
7. Різьба по дереву.
8. Форми трафаретного друку.

Перелік тем для написання резюме та есе:

1. Інтерпретація творів образотворчого мистецтва українських художників
2. Аналіз та оцінка картин зарубіжних художників
3. Романтичне Європейське мистецтво.
4. Людина нового століття та її виховання.
5. Роль руху очей у процесі сприйняття.
6. Харменс ван Рейн Рембрандт.
7. Розвиток образотворчого мистецтва в Україні 16-18 ст.
8. Модернізм.
9. Ілля Рєпін.
10. Мікеланджело.
11. Актуальні проблеми самовиховання у становленні вчителя-митця.
12. Важливість дослідницької діяльності фахівця як фактор удосконалення навчання і виховання.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. Форми поточного контролю: **практичні заняття, індивідуальні завдання**
- 6.2. Форми проміжного контролю: **модульна контрольна робота**
- 6.3. Форми підсумкового контролю: **залік**

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- індивідуальне або групове опитування;
- пейзажі та інші результати образотворчого мистецтва;
- модульна контрольна робота та ін..

Модульна контрольна робота містить два види робіт: теоретичне питання та практичне завдання.

Приклад модульної контрольної роботи:

1. Дослідницька діяльність фахівця як фактор удосконалення навчання і виховання.
2. Розробіть композицію натюрморту, обґрунтуйте її креативність.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії підсумкового оцінювання знань студентів

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз робіт видатних художників засобами образотворчого мистецтва.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Виконання творчих робіт	5
Написання реферату	5
Написання резюме	5
Написання есе	5

Виконання творчих робіт оцінюється за наступними критеріями: правильне композиційне рішення, знаходження кольорових плям, дотримання норм перспективи.

Оцінювання *реферату* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Резюме демонструє вміння лаконічно викладати думки, оформлювати вивчений матеріал у вигляд тез, описуючи саме головне.

Есе демонструє повноту вивчення теми, зацікавленість проблеми, емоційну забарвленість сприйнятого матеріалу, вміння викладати думки письмово, добирати епітети, щодо зображення художніх образів.

8.4. Критерії оцінювання проміжного контролю

Питання теоретичного спрямування	10 балів
Практичне завдання	20 балів
Усього	30 балів

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Мольберти, софіти, технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор), веб- сервіс Google Classroom.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1 Основні джерела:

1. Аверинцев С. Золото в системе символов ранневизантийской культуры//Византия. Южные славяне и Древняя Русь. Западная Европа. - М., 1973. - С. 46-47.
2. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. - М., 1974.
3. Базен Ж. История истории искусства от Вазари до наших дней. - М., 1994.
4. Беличко Ю.В. Український живопис. – К.: Мистецтво, 1989. – 191 с.
5. Вільчинський В.М. Образотворче мистецтво. 1-2 кл. – К.: Рад. шк., 1991. –128 с.
6. Волков Н. Цвет в живописи. – М., 1985.
7. Волкова Е. Произведение искусства в мире художественной культуры. - М.,1988.
8. Волошин М. Записные книжки / Сост. В.П. Купченко. - М., 2000.
9. Выгодский Л. Психология искусства. - М.,1987.
10. Выготский Л. Воображение и творчество в детском возрасте. - М., 1967.
11. Губарев А.В. Из опыта изучения восприятия живописи в музее//Художественное восприятие: Сб. под ред. Б.С.Мейлаха. - Л., 1971. - Вып.І. - С.113 – 140.
12. Гуренко Е. Проблемы художественной интерпретации. – М., 1982.
13. Дегтяникова Н. Эвристические методы в исследовании композиции произведений изобразительного искусства: Дис. ... канд. искусствоведения: 17.00.09 : СПб., 2004.
14. Денисов В., Глазова М. Восприятие цвета: В 2 ч. – Ч. I. - М., 2008
15. Державний стандарт початкової загальної освіти//Інформаційний збірник Міністерства Освіти і науки України. – 2006. - №2-3. – С.3-49.
16. Дроздова М. Психологія мистецтва. – Ніжин, 2006.
17. Елина Е. Вербальные интерпретации произведений изобразительного искусства (Номинативно-коммуникативный аспект): Дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.19: Волгоград, 2003.
18. Кандинский В. О духовном в искусстве. - М.: Архимед, 1992. — 109 с.
19. Кардашов В. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва. – К., 2008.
20. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Рад. шк., 1991. – 128 с.
21. Ковалев Ф. Золотое сечение в живописи. – К., 1989.
22. Корсак К. Людина нового століття та її виховання // Рідна школа. – 2003. – №2.

23. Кузин В.С. Психология. – М.: Высш. шк., 1982. – 208 с.
24. Локтева О. Язык искусства. Проблема художественного образа. – М., 2006.
25. Лопатинська В. Морально-гуманістичний зміст спілкування // Шлях освіти. – 2003. – №1.
26. Медвідь Л. Національна освіта незалежної України ХХІ століття: тенденції, проблеми // Дайджест пед. ідей та технологій. – 2002. – №1.
27. Мейлах Б. Процесс творчества и художественное восприятие. – М., 1985.
28. Мелик-Пашаев А. Педагогика искусства и творческие способности. – М., 1981.
29. Методика навчання мистецтва у початковій школі / Л.М. Масол, О.В.Гайдамака, Е.В.Белкіна та ін. – Харків, 2006.
30. Неменский Б. Познание искусством. М., 2000.
31. Пастырь И. Креативность познания композиции изобразительного искусства. – Измаил, 2005.
32. Ростовцев Н.Н. История методов обучения: В 2 т. – М.: Просвещение, 1982. – Т. 2. – 240 с.
33. Ростовцев Н.Н. Методика преподавания изобразительного искусства в школе. – М.: Агар, 1998. – 251 с.
34. Щербина В.Г. Конструктивна система художньої композиції // Мистецтво та освіта – 2002. – №4. – С.2-7.
35. Щербина В.Г. Практична композиція: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів; Міністерство освіти і науки України.- Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009.- 180 с.
36. Ярбус А. Л. Роль движения глаз в процессе восприятия. – М.: Наука, 1965. – 166 с.

10.2. Допоміжні джерела:

1. Салямон Л. О физиологии эмоционально-эстетических процессов // Психология художественного творчества: Хрестоматия / Сост. К.В. Сельченко. – Мн., 2003. – С.215 – 253
2. Суздалев П. Основы понимания живописи. - М., 1964.
3. Теплов Б. Избранные труды: В 2т. - М., 1985.
4. Успенский Б., Лотман Ю. Условность в искусстве // Философская энциклопедия. - Т. 5. - М., 1970. - С. 287-288.
5. Фолль К. Опыты сравнительного изучения картин. – М., 1916. – 207 с.
6. Шер Я. Петроглифы Средней и Центральной Азии. - М.: 1980.
7. Юсов Б. Проблема художественного воспитания и развития школьников. – М., 1984.
8. Якимович А. Генрих Вёльфлин и др. О классическом искусствознании неклассического века // Вёльфлин Г. Ренессанс и барокко.-СПб., 2004. - С. 40
9. Яковлева Н. Анализ и интерпретация художественного произведения искусства. – М., 2005.

10.3 Интернет-ресурси:

1. Коваленко С., Тимченко Т. Живопись и время. Произведение искусства как живое целое в пространстве культуры [Электронный ресурс] // Artbazar. - Электрон. дан. (1 файл). – 2003. – Режим доступа: www.artbazar.com.ua/pub/pub_31.php.